

Bijlage 1: Omgaan met baggerspecie in watergangen bij dempingen

Bij demping van oppervlaktewater zijn verschillende situaties aan de orde:

- dempen van een geïsoleerd oppervlaktewater, bijvoorbeeld een kleine plas; er is geen sprake van verbinding met ander oppervlaktewater;
- dempen van een gedeelte van een oppervlaktewater met open verbinding met ander oppervlaktewater (bijvoorbeeld binnen een plas of een haven);
- dempen van een lijnvormig oppervlaktewater (sloot) over grote lengte; er is oorspronkelijk wel sprake van verbinding met ander oppervlaktewater;
- dempen binnen een lijnvormig oppervlaktewater over een kleine lengte, bijvoorbeeld een kops eind van een sloot;
- versmalling van een brede watergang waarbij het oppervlaktewater in stand blijft, of het aanleggen van een (brede) dam;
- bodemverhoging van watergangen.

Dempingen zijn handelingen in het kader van de Wet bodembescherming, de Waterwet en het Besluit bodemkwaliteit, de Wet ruimtelijke Ordening en de Keur van het waterschap. Voor het toezicht op het Besluit bodemkwaliteit zijn afspraken nodig wie als Bevoegd Gezag optreedt bij die demping en wie Bevoegd Gezag wordt van het gedempte oppervlaktewater.

Het Ministerie van VROM heeft een standpunt geformuleerd. In het HUM (Handhaving Uitvoeringsmethode Besluit Bodemkwaliteit) is hierover de volgende passage opgenomen: "bij slootdempingen en opvullingen van oppervlaktewater is de waterkwaliteitsbeheerder het bevoegde gezag. Op het moment dat een watergang definitief haar functie heeft verloren en niet langer valt aan te merken als een oppervlaktewater, gaan de bevoegdheden van rechtswege over naar de gemeente. Deze overdracht vindt in de praktijk vaak plaats na het afdammen en het baggeren, maar soms na het afvullen tot op maaiveldniveau". De hoofdlijn in deze is dat zolang een oppervlaktewater niet in verbinding staat met ander oppervlaktewater en door de demping bedoeld is te verdwijnen, de gemeente bevoegd gezag is. In alle andere situaties is de waterbeheerder bevoegd gezag tijdens de demping tot het moment dat de demping is voltooid. Alle toepassingen die niet leiden tot verdwijnen van het oppervlaktewater (versmallen, bodemophoging, gedeeltelijke demping) blijven onder bevoegd gezag van de waterbeheerder.

In de tabel zijn de verschillende varianten beschreven die zich kunnen voordoen bij af dempen van een watergang.

Tabel: varianten

Variant	Toelichting	Bevoegd gezag
Dempen van sloot zonder fysieke afscheiding (dam)	Op grond van jurisprudentie geldt dat X toepast in oppervlaktewater, c.q. op de bodem van een zulk water	Waterbeheerder
In de sloot is voorafgaand aan het inbrengen van grond een grondwal of een damwand aangebracht, maar deze staat nog vol water	Door het inbrengen van grond moet het water wijken. Het is hoogst waarschijnlijk dat dit wijkende water in contact is geweest met de ingebrachte grond. De waterbeheerder zal dit inbrengen van grond aanmerken als een activiteit die hem aangaat.	Voor de lozing van water: de waterbeheerder; Voor het toepassen van de grond: de gemeente
Aanbrengen van een dam in oppervlaktewater (met toestemming van		Waterbeheerder

het waterschap (keurontheffing)		
In de sloot is voorafgaand aan het inbrengen van grond met toestemming van het waterschap (Keurontheffing) een vloeistofdichte dam aangelegd.	De sloot is vervolgens leeg gepompt, waarna X de grond inbrengt.	Aanleg dam: waterbeheerder; Toepassen grond: Gemeente

Het Besluit geeft geen bevoegdheden aan de provincie. De provincie heeft echter op grond van de Wet bodembescherming en de Provinciale Milieuverordening de volgende bevoegdheden ten aanzien van bouwstoffen, grond en baggerspecie:

- het toepassen van grond en baggerspecie binnen categorieën van inrichtingen waarvoor de provincie als bevoegd gezag is aangewezen;
- grond en baggerspecie met gehalten boven de Interventiewaarden (uitgezonderd in gemeenten die zelf bevoegd gezag zijn in het kader van de Wet bodembescherming);
- gebieden die op grond van de Provinciale Milieuverordening een bijzonder beschermingsniveau kennen.

Bodemkundige randvoorwaarden aan dempingen

Als een oppervlaktewater moet worden gedempt spelen een aantal aspecten een rol:

- aanwezigheid van baggerspecie in het oppervlaktewater en de kwaliteit daarvan;
- de chemische toestand van de oorspronkelijke waterbodem;
- civieltechnische aspecten;
- de nieuwe functie van het gedempte oppervlaktewater;
- de morfologische toestand van de omliggende bodem;
- de functie van de aangrenzende percelen;
- de milieukundige toestand van de omliggende landbodem.

Generiek- en gebiedspecifiek beleid bij dempen

Bij het toepassen van grond of baggerspecie in oppervlaktewater wordt getoetst aan de actuele kwaliteit van de ontvangende waterbodem. In het generieke kader kan een partij grond of baggerspecie in oppervlaktewater worden toegepast wanneer de kwaliteitsklasse van de toe te passen grond of baggerspecie gelijk is aan of schoner dan de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem.

Voor zover de waterschappen bevoegd gezag zijn bij dempingen houden zij rekening met de omliggende bodemfunctie en bodemkwaliteit zoals de gemeente die heeft vastgesteld: immers na demping komt de nieuwe bodem onder bevoegd gezag van de gemeente. Daarnaast houden de waterschappen ook rekening met de kwaliteit van de ontvangende waterbodem. Waar dit leidt tot verschillende uitkomsten bespreken waterschappen en gemeente een passende oplossing.

Onderstaand zijn een aantal situaties uitgewerkt met als resultaat een antwoord op de vraag of in die situatie de baggerspecie wel of niet verwijderd moet worden om milieukundige redenen.

IW-overschrijding of klasse B

Indien de te dempen sloot baggerspecie met IW-overschrijding bevat dan moet alle baggerspecie uit het te dempen profiel worden verwijderd en afgevoerd worden naar een tussendepot of naar een erkende eindverwerker. In die situaties moeten de waterschappen ook de onderliggende

waterbodem te onderzoeken. Ervaringen in de praktijk leren echter dat de ondergrond van oppervlaktewateren in het buitengebied vrijwel altijd schoon is. Aangezien de waterschappen in het beheersgebied streven naar een maximale waterbodem klasse A, moet ook klasse B baggerspecie uit het te dempen profiel worden verwijderd.

Klasse A of achtergrondwaarde (AW2000)

Indien de te dempen sloot Klasse A baggerspecie bevat of baggerspecie die voldoet aan de achtergrondwaarde (AW2000), dan hoeft de baggerspecie niet uit het te dempen profiel te worden verwijderd.

Civieltechnische eisen

In veel gevallen is het om civieltechnische eisen noodzakelijk de slappe baggerspecie te verwijderen. Afhankelijk van de kwaliteit van de specie en de aanwezige ruimte langs de watergang kan die specie worden verspreid of moet worden afgevoerd naar een (tussen)depot voor rijping en toepassing elders.